

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_17785

Θέμα 13^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 1-19**A. ΚΕΙΜΕΝΟ****ΑΝΤΙΓΟΝΗ**

Ὡ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμίνης κára,
ἄρ' οἶσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ;
Οὐδέν γάρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχροὺν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὁποῖον οὐ
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.
Καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
Ἔχεις τι κείσῃκουσας; ἦ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά;

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδύς οὔτ' ἀλγεινὸς ἵκετ' ἐξ ὄτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντοιν ἡμέρα διπλῆ χερσί·
ἐπεὶ δὲ φρουδὸς ἐστὶν Ἀργείων στρατὸς
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδέν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.

ΑΝ. Ἦδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Ἐμοί μὲν οὐδεὶς ... ὡς μόνη κλύοις.*

(Μονάδες 30)

ΙΣΜΗΝΗ:

Σε μένα τουλάχιστον, Αντιγόνη, καμιά είδηση δεν έφτασε για τους αγαπημένους ούτε ευχάριστη ούτε δυσάρεστη από τότε που δυο εμείς στερηθήκαμε τα δυο μας αδέρφια, που σκοτώθηκαν σε μια μέρα με αμοιβαίο φόνο· από τότε όμως που τράπηκε σε φυγή ο στρατός των Αργείων τη νύχτα αυτή, δε γνωρίζω τίποτα περισσότερο, ούτε ότι είμαι πιο ευτυχισμένη ούτε πιο δυστυχισμένη.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ:

Ἦμουν σίγουρη, και γι'αυτό ζήτησα να έρθεις στις εξώπορτες του ανακτόρου, για να τ'ακούσεις μόνη.

2. Να αναφερθείτε αναλυτικά στο *επικό μέρος* της τραγωδίας.

(Μονάδες 10)

Το **επικό μέρος** της τραγωδίας αποτελείται από τον **πρόλογο**, τα **επεισόδια** και την **έξοδο**.

Ο **πρόλογος** έχει τη μορφή μονολόγου ή διαλόγου, ενώ στα παλαιότερα έργα, ιδίως του Αισχύλου, δεν υπάρχει πρόλογος, αλλά η τραγωδία αρχίζει από την πάροδο. Με τον πρόλογο, που σημαίνει τον πρώτο λόγο του ηθοποιού, οι θεατές εισάγονται στην υπόθεση της τραγωδίας.

Τα **επεισόδια** είναι αντίστοιχα με τις σημερινές πράξεις και παρεμβάλλονται μεταξύ των χορικών. Ο ρόλος των επεισοδίων είναι πολύ σημαντικός, γιατί αυτά αναπτύσσουν και προωθούν τη σκηνική δράση μέσα από τις συγκρούσεις των προσώπων.

Η **έξοδος** είναι το τελευταίο μέρος της τραγωδίας· αρχίζει ύστερα από το τελευταίο στάσιμο και κλείνει με το εξόδιο άσμα του χορού.

Στο επικό μέρος της τραγωδίας οι υποκριτές διαλέγονται είτε με συνεχείς λόγους είτε με **στιχομυθίες**, δηλαδή στίχο με στίχο. Και όταν η ένταση του διαλόγου κορυφωθεί, τότε και ο στίχος κόβεται σε δύο ή σε τρία μέρη, τις **αντιλαβές**. Μάλιστα στον διάλογο συμμετέχει πολλές φορές και ο κορυφαίος του χορού. Εξάλλου στο μέρος αυτό της τραγωδίας το συνηθέστερο μέτρο είναι το ιαμβικό τρίμετρο ή σπανιότερα το τροχαϊκό τετράμετρο και γλώσσα του η παλαιότερη μορφή της αττικής διαλέκτου, με στοιχεία από την ιωνική και τη γλώσσα του έπους.

3. α) ατιμία, θέμα, ακουστική, στερητικός, εφημερία: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

άτιμία → ἄτιμόν

θέμα → θεΐναι

ακουστική → κείσῃκουσας

στερητικός → ἔστερήθημεν

εφημερία → ἡμέρα

β) αὐτάδελφον, ἄτιμον, πανδήμῳ, φροῦδος, στρατηγόν: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

(Μονάδες 5)

αὐτάδελφον → αὐτός + ἀδελφός

ἄτιμον → ἄ + τιμή

πανδήμῳ → πᾶς + δῆμος

φροῦδος → πρό + ὁδός

στρατηγόν → στρατός + ἄγω

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος